



Priloga A k Prijavnici in elaboratu

Javni razpis za izpopolnjevanje strokovnih delavcev v višjem strokovnem izobraževanju in izobraževalcev v neformalnih programih za odrasle od 2020 do 2022

Program izpopolnjevanja za udeležence VIŠ ali udeležence NIPO

Obkrožite sklop na katerega prijavljate program izpopolnjevanja	A (program izpopolnjevanja za udeležence VIŠ)	B (KRVZ) (program izpopolnjevanja za udeležence NIPO)	B (KRZS) (program izpopolnjevanja za udeležence NIPO)
Ime programa izpopolnjevanja (program izpopolnjevanja, ki ga prijavljate naj ne bo krajši od desetih strani).			
USPOSOBLJEN ZA DELO Z ROMI V IZOBRAŽEVANJU			
Elementi programa izpopolnjevanja			
a.	Namen programa izpopolnjevanja		
Potrebe izobraževalcev odraslih izhajajo iz (Žalec, AS 3/2010): - potreb odraslih, za katere opravljajo andragoško delo (temeljno andragoško znanje, različne ciljne skupine, posebne potrebe udeležencev), - značilnosti na novo nastajajočih učnih okolij (sodelovanje z okoljem, animacija za vključitev v izobraževanje, elektronsko učenje, oblikovanje gradiva), - potreb sodelovanja med izobraževalci (sodelovanje med učitelji, timsko delo, medpredmetno povezovanje, sodelovalno učenje, sodelovanje z okoljem), - spremenjenih družbenih okoliščin (demografske spremembe, globalizacija, zakonodajne spremembe) - posebnosti razvoja delovnih nalog, ki jih opravljajo (npr. organizator izobraževanja, projektni menedžment, svetovanje v izobraževanju), in s tem povezanih kompetenc. Za izobraževalce odraslih je torej ključnega pomena, da si poleg znanja s posamezne stroke, pridobijo tudi znanje s področja poučevanja na področju posamezne stroke, znanje s področja poznavanja in proučevanja značilnosti ciljnih skupin odraslih, znanje o strategijah načrtovanja in izpeljave izobraževanja, o temeljnih značilnostih dela z odraslimi, psihologiji učenja, motivaciji za učenje in izobraževanje, znanje za upoštevanje prejšnjega znanja in izkušenj odraslih v izobraževalnem procesu, za vrednotenje znanja, vzpostavljanje primerne učnega okolja, poznavanje novih metod učenja in poučevanja ter številne druge vsebine, odvisno od potreb in interesov vsakega posameznega zaposlenega v izobraževanju odraslih (Florjančič, AS 3/2010). V vlogi izobraževalca odraslih se pogosto znajdejo posamezniki, ki so strokovnjaki na svojem področju, obvladajo določeno spretnost ali veščino, ki jo delijo z drugimi, delijo strast, znanje in izkušnje, ki so jih pridobili in razvili pri ukvarjanju s svojim hobiem, z izkušnjami v delovnem okolju ali izkušnjami v vsakdanjem življenju, nimajo pa znanj s področja izobraževanja odraslih, ne poznajo oblik in metod izobraževanja odraslih, pa tudi ne osnovnih zakonitosti in principov na tem področju. Vsak izobraževalec odraslih si pomaga po svoje: z literaturo, zanaša se na svoje pretekle izkušnje, opazuje udeležence v skupini ali upošteva lastno intuicijo. Postopoma pa spozna, da ni dovolj samo poznavanje lastne stroke, ampak, da mora biti posebej usposobljen tudi za učinkovit prenos znanja na učno skupino. Tudi če je posameznik odličen strokovnjak na svojem področju, ni nujno, da pri udeležencih izobraževanja doseže učni izid, za katerega si je prizadeval, če mu manjka usposobljenost na tem (andragoškem) področju. Izobraževalec odraslih nastopa v vlogi koordiniranja različnih virov, animatorja in vodje izobraževanja, ki uravnava posamezne dejavnike, medtem, ko se udeleženci učijo. Takšna vloga pa zahteva od izobraževalca, da uporablja raznolike metode, oblike dela in učna sredstva. Zato je pomembno, da izobraževalci odraslih poznajo in upoštevajo potrebe in značilnosti ciljne skupine, ki jo izobražujejo.			

Ciljna skupina, s katero se v neformalnem izobraževanju odraslih srečujemo čedalje pogosteje, so Romi. Socialna izključenost romske skupnosti odseva neenakost posameznikov ali skupin prebivalstva in njihove udeležbe v življenju družbe. Vizija Resolucije o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v RS za obdobje 2013–2020 (ReNPIO13–20), ki jo razumemo strateško razvojni dokument na področju izobraževanja odraslih, je omogočiti vsakemu odraslemu prebivalcu Slovenije enake možnosti za kakovostno izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih. Z uresničevanjem ReNPIO13–20 se želi v obdobju do leta 2020 odpraviti največje razvojne zaostanke, zlasti na področju ravni temeljnih in poklicnih zmožnosti odraslega prebivalstva, njegove izobraženosti in vključenosti v vseživljenjsko izobraževanje. ReNPIO13–20 kot eno izmed ciljnih skupin opredeljuje ranljivo skupino odraslih in vanjo uvršča Rome. (Priloga k Nacionalnemu programu ukrepov Vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2017 – 2021, str. 17, 2017). Ti so v neformalne izobraževalne programe bodisi napoteni s strani Centra za socialno delo in Zavoda za zaposlovanje v okviru programov aktivne politike izobraževanja; bodisi se vključujejo na podlagi motivacije s strani organizatorjev izobraževanja ali drugih organizacij, redki tudi samoiniciativno.

V okviru projekta Sodelovanje za zdravje Romov (ki je potekal od 27. 2. 2015 do 30. 4. 2016, RIC Novo mesto je v projektu sodeloval kot partner) je bila med strokovnimi delavci, ki delajo z Romi, opravljena anketa o njihovem znanju in potrebah za delo z Romi. Izkazalo se je, da za lažje in učinkovitejše delo potrebujejo nadgradnjo svojega znanja in kompetenc s področja dela z romsko populacijo: multikulturalizma in komunikacije v večkulturnem okolju ter življenja in odnosov v romski skupnosti. Odgovarjali so, da jim manjka izmenjava informacij in dobrih praks, znanja s področja mediacije in komunikacijskih metod v konfliktnih situacijah, informacij s področja same kulture romske skupnosti, njihovih potreb in načina življenja, o veščinah spodbujanja Romov k socializaciji (opravljanju dolžnosti) ... Za učinkovitejše sodelovanje strokovnih delavcev pri izvajanju različnih izobraževalnih vsebin v romski skupnosti smo na podlagi zgoraj opisanih ugotovitev, usmeritev in izraženih potreb program zasnovali širše.

Namen programa USPOSOBLJEN ZA DELO Z ROMSKIMI UDELEŽENCI V IZOBRAŽEVANJU je izvajalce neformalnih izobraževalnih programov usposobiti, da romskim udeležencem nudijo priložnosti, da doživijo uspeh pri aktivnostih, v katere so vključeni. Prav tako želimo izvajalce opomniti na to, da udeležencem omogočijo pridobivanje znanja prek didaktičnega in slikovnega gradiva ter z različnimi gradivi iz okolja in z uporabo različne digitalne tehnologije, saj bo le tako bolj motiviran za delo, bolj umirjeni, hkrati pa bodo tako razvili pozornost, ki bo trajala dlje časa (povzeto po Macura-Milovanović, 2006). Hkrati želimo izvajalce spodbuditi, da pogosteje uporabljajo povratno informacijo in pohvale ter jim preko spoštljive komunikacije pomagajo razvijati zaupanje vase. Vse to je mogoče pričakovati od tistega izvajalca, ki se čuti sposoben poučevati romske udeležence, ki jih vidi kot sposobne in učljive (povzeto po Macura-Milovanović, 2010) ter se čuti soodgovoren za njihovo učno in socialno napredovanje. Tako bo možno zagotoviti dolgoročne uspehe. Program poudarja tudi pomembni izhodišči za uspešno delo z Romi, in sicer motivacija Romov za aktivno vključevanje v načrtovane aktivnosti in razvoj komunikacijskih veščin pri skupnem izvajanju aktivnosti. Če pogledamo širšo sliko, to vodi k boljši socializaciji in položaju Romov v ožjem in širšem lokalnem okolju.

b. Ciljna skupina programa izpopolnjevanja

Ciljna skupina predlaganega projekta (udeleženci NIPO) so zaposleni, ki so prepoznani kot ustrezen kader za opravljanje izobraževalnega dela v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle ter potrebujejo izpopolnjevanje znanja zaradi razvojnih potreb delodajalcev, zmanjšanja neskladji med usposobljenostjo in potrebami trga dela ter razvoja svoje kariere, osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi.

Kot pa smo v elaboratu projekta že zapisali, smo ciljno skupino razdelili v podskupine:

- vse zaposlene izobraževalce odraslih v neformalnih izobraževalnih programih;
- sodelavci v projektih (LAS, ESS projekti, Erasmus+ projekti, Evropa za državljane), ki v okviru projektov izvajajo krajša neformalna usposabljanja in delavnice;
- sodelavci v okviru aktivnosti, kot so Teden vseživljenjskega učenja, Teden trajnostnega razvoja, Parada učenja, ki izvajajo krajše tečaje, delavnice za odrasle;
- mentorji študijskih krožkov in krožkov Univerze za tretje življenjsko obdobje;
- osebe, ki so zaposlene v podjetjih, javnih ustanovah, nevladnih organizacijah

Med izobraževalci odraslih bomo glede na raziskavo Zavoda za šolstvo, ki jo omenjamo v točki 2.1.1. elaborata predlaganega projekta, bomo posebno spodbudo za vključevanje namenili starejšim izobraževalcem odraslih, za katere so ravnatelji ugotovili, da potrebujejo dodatno usposabljanje in motivacijo za uporabo e-orodij. Da je potreba po znanju digitalne pismenosti večja pri starejših od 45 let, je pokazala zlasti raziskava PIAC.

V skladu z ZIO-1 so sicer neformalni izobraževalni programi za odrasle programi za

- 1) pridobivanje in zviševanje ravni pismenosti in temeljnih zmožnosti;
- 2) izboljšanje splošne izobraženosti;
- 3) medgeneracijsko sodelovanje;
- 4) spodbujanje aktivnega državljanstva in družbeno odgovornega ravnanja;
- 5) graditev skupnosti in delovanja v njej;
- 6) skupnostno učenje, ki omogočata povezanost učenja s spremembami v okolju;
- 7) trajnostni razvoj in zeleno gospodarstvo;
- 8) zdrav življenjski slog;
- 9) ohranjanje in krepitev nacionalne identitete;
- 10) krepitev kulturne zavesti in izražanja, medkulturnega dialoga in sobivanja različnih kultur ter
- 11) druge vsebine, ki jih opredeli nacionalni program izobraževanja odraslih.

Izvedba programa izpopolnjevanja pa bo posredno vplivala še na 2 drugi ciljni skupini. To so:

- DELODAJALCI izobraževalcev odraslih, ki jih bomo vključili v predlagani projekt (javne in zasebne organizacije za izobraževanje odraslih, ki so registrirane za opravljanje izobraževalne dejavnosti; društva, katerih glavna dejavnost je strokovno delo na področju izobraževanja odraslih in ki imajo dejavnost izobraževanja odraslih opredeljeno v svojem temeljnem aktu in imajo status društva v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja; druga podjetja in nevladne organizacije, v okviru katerih so zaposleni udeleženci NIPO). Delodajalci bodo pridobili digitalno kompetentnejše in bolj usposobljene sodelavce.
- UDELEŽENCI neformalnih izobraževalnih programov, ki jih bodo izvajali tisti izobraževalci odraslih, ki jih bomo vključili v predlagani projekt. Ti udeleženci bodo zaradi izvedbe predlaganega programa izpopolnjevanja deležni kakovostnejšega izobraževanja, zmanjšal se bo tudi razkorak med potrebami delodajalcev in ponudbo na trgu dela.

c. Cilji programa izpopolnjevanja

V programu smo opredelili štiri module, ki s svojimi cilji prispevajo k razvijanju senzibilizacije za izobraževalno delo z Romi, spodbujanju k upoštevanju prilagoditev v učnem procesu, razvijanju veščin komunikacije v medkulturnem okolju, motiviranju za izobraževanje in vseživljenjsko učenje ter k spodbujanju osebnostnega razvoja in bogatenju posameznikovega intimnega sveta.

SPLOŠNI cilji programa so:

- izobraževalci odraslih bodo okrepili usposobljenost za ustrezno izbiro in uporabo andragoških metod in didaktičnih pristopov;
- izobraževalci odraslih bodo okrepili znanje s področja izvedbenega načrtovanja na ravni skupine in posameznika, ki upošteva značilnosti ranljivih ciljnih skupin in odpravlja ovire teh skupin v izobraževanju;
- izobraževalci odraslih bodo okrepili kompetence za prepoznavanje in upoštevanje medkulturnih razlik za učinkovitejše odgovarjanje na raznovrstne potrebe različnih ciljnih skupin v neformalnem izobraževanju odraslih;
- izobraževalci odraslih bodo okrepili kompetence za uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije v izobraževanju in e-učenju;
- izobraževalci odraslih v neformalnem izobraževanju bodo izboljšali svoje strokovne kompetence zaradi potreb na trgu dela, večje zaposljivosti in mobilnosti med področji dela, osebnega razvoja in delovanja v sodobni družbi.

SPECIFIČNI cilji programa so opredeljeni glede na posamezne vsebinske sklope programa izpopolnjevanja.

1. MODUL: ROMI MED NAMI – RAZLIČNOST NAS KREPI

Udeleženci izobraževalnega programa:

- spoznajo značilnosti romskega življenja skozi kratek zgodovinski pregled,
- se vživijo v kožo pripadnikov in pripadnic romske skupnosti,
- krepijo sobivanje med romskimi skupnostmi in večinskim prebivalstvom,

- zmanjšajo predsodke o Romih, s katerimi se srečujejo,
- spoznajo razliko med večkulturnostjo in večetničnostjo,
- se seznanijo s hitrimi spremembami v tako imenovanih romskih naseljih, ki so vse bolj etnično in kulturno raznolika,
- spoznajo romsko tematiko, ki ni zgolj vezana na romska naselja, temveč tudi na bližnjo (okoliške vasi) in širšo okolico (lokalna skupnost oz regija),
- izmenjajo izkušnje in dobre prakse.

2. MODUL: KOMUNIKACIJA KOT TEMELJ VZAJEMNEGA SPOŠTOVANJA IN DELOVANJA

Udeleženci izobraževalnega programa:

- identificirajo in razumejo pomen komunikacije,
- se seznanijo z značilnostmi komunikacije in odnosi v romski družini ter med družinami v naseljih,
- pridobijo dodatna znanja o vzrokih za konflikte in načinih reševanja le-teh,
- razumejo posebnosti konfliktov pri Romih,
- izmenjajo izkušnje in dobre prakse.

3. MODUL: IZVEDBENO NAČRTOVANJE NA RAVNI SKUPINE IN POSAMEZNIKA

Udeleženci izobraževalnega programa:

- spoznajo načela izvedbenega načrtovanja z upoštevanjem sodobnih didaktičnih smernic,
- pripravijo lasten izvedbeni načrt,
- razvijajo didaktično fleksibilnost,
- znajo izdelati učinkovita gradiva za razvijanje miselnih postopkov za krepitev osnovne pismenosti,
- znajo uporabiti značilnosti romskega načina življenja za krepitev miselnih povezav in krepitev znanja,
- izmenjajo izkušnje in dobre prakse.

4. MODUL: IKT KOT DOBRODOŠEL PRIPOMOČEK PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

Udeleženci izobraževalnega programa:

- spoznajo splošno dostopne aplikacije, s katerimi si lahko pomagajo pri delu na daljavo,
- spoznajo način delovanja aplikacij za delo na daljavo in jih znajo samostojno uporabiti,
- razmišljajo o prednostih in slabostih aplikacij, ki jih lahko uporabijo pri svojem delu z romskimi udeleženci,
- razmišljajo o možnostih dela s ciljno skupino Romov preko omenjenih aplikacij z vidika dostopa do spleta, IKT opremljenosti udeležencev,...,
- izmenjajo izkušnje in dobre prakse.

d. Vsebina programa izpopolnjevanja

Vsebina programa izpopolnjevanja vključuje tematske sklope za izboljšanje kompetenc zaposlenih za opravljanje izobraževalnega dela v neformalnih izobraževalnih programih za odrasle, v katere so vključeni Romi in je sestavljen iz modulov, ki jih za vsako izvedbo programa lahko kombiniramo glede na potrebe in interese udeležencev oziroma delodajalca. Tudi dolžino in obseg posameznih sklopov lahko prilagajamo željam in potrebam delodajalcev oziroma udeležencev.

1. MODUL: ROMI MED NAMI – RAZLIČNOST NAS KREPI

V prvem modulu želimo udeležence skozi raziskovanje romske zgodovine in kulture seznaniti z značilnostmi življenja Romov in jih opremiti z medkulturnimi kompetencami, kot so tolerantnost do nejasnih oz. nepredvidljivih situacij, fleksibilnost, zavedanje lastne kulturne identitete, odprtost za nove izkušnje, upoštevanje mnenj drugih, sposobnost prilagajati se vrednotam drugih, etično obnašanje, potrpežljivost, zavzetost, interpersonalne veščine in empatija. Te so namreč pogoj, za dober medkulturni dialog, ki je še kako pomemben pri širjenju izobraževalnih vsebin, saj z njim lahko dosežemo »...odprto in spoštuječo izmenjavo mnenj med posamezniki, skupinami iz različnega etničnega, kulturnega, reli-gioznega in jezikovnega okolja in dediščine na osnovi medsebojnega razumevanja in spoštovanja« (Bela knjiga Sveta Evrope o medkulturnem dialogu, 2008).

2. MODUL: KOMUNIKACIJA KOT TEMELJ VZAJEMNEGA SPOŠTOVANJA IN DELOVANJA

Uspešna komunikacija je več kot samo sporočanje in poslušanje. Je kakovosten dialog dveh ali več enakovrednih posameznikov, ki odprto izmenjujejo svoje misli, poglede, čustva, občutke in svojo energijo in izbirajo jasna in razumljiva sporočila. Spoštujejo sebe in druge, zato so iskreni, potrpežljivi in tolerantni. Njihov dialog je dvosmeren. Izmenjujejo se v vlogi sporočevalca in poslušalca. Na našo zmožnost sporazumevanja vplivajo poleg komunikacijskih kompetenc v ožjem smislu tudi druge kompetence, saj je

naša komunikacija v veliki meri odvisna tudi on naše psihofizične kondicije, ravni energije, poznavanja sebe in poznavanja ter sprejemanja drugačnosti ter soočanje z njo preko uspešne komunikacije. Drugi modul bo namenjen spoznavanju osnov komunikacije ter značilnosti komunikacije, kot jo uporabljajo Romi. Udeleženci bodo spoznali tudi nekaj načinov konstruktivnega reševanja konfliktov.

3. MODUL: IZVEDBENO NAČRTOVANJE NA RAVNI SKUPINE IN POSAMEZNIKA

Izvajalec neformalnih izobraževalnih programov zavzema veliko različnih vlog: je mentor, moderator, spodbujevalec, prenašalec informacij... Najprej pa je načrtovalec posameznih enot izobraževanja. Izobraževalce odraslih bomo v tretjem modulu spodbujali, da so pri načrtovanju izvedbenega kurikula odprti za aktivno vlogo udeležencev v skupini in posameznika, razvijanje zmožnosti vseživljenjskega učenja (motivacija in strategije), razvijanje višjih oblik mišljenja ter da ob vsem tem skrbijo za celovit razvoj tako celotne skupine kot posameznega udeleženca preko razvoja kompetenc, ki vključujejo predhodno znanje, veščine, stališča, vrednote, odnos.

4. MODUL: IKT KOT DOBRODOŠEL PRIPOMOČEK PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

Udeleženci izobraževalnega programa bodo spoznali splošno dostopne aplikacije, s katerimi si lahko pomagajo pri delu na daljavo in spoznali način delovanja najpogostejše uporabljenih aplikacij. Hkrati bodo razmišljali o prednostih in slabostih aplikacij, ki jih lahko uporabijo pri svojem delu z romskimi udeleženci ter o soočanju z izzivi, ki jih lahko čakajo pri delu s ciljno skupino Romov preko omenjenih aplikacij. Udeleženci bodo med seboj izmenjali izkušnje in dobre prakse.

e.	Kompetence, ki jih udeleženci VIŠ ali udeleženci NIPO pridobijo s programom izpopolnjevanja
-----------	--

Kompetence, ki jih udeleženci pridobijo s programom izpopolnjevanja se razlikujejo glede na izbrane vsebinske sklope.

1. MODUL: ROMI MED NAMI – RAZLIČNOST NAS KREPI

Udeleženci izobraževalnega programa:

- poznajo značilnosti romskega življenja skozi zgodovino,
- se znajo vživeti v kožo pripadnikov in pripadnic romske skupnosti,
- so sposobni krepiti sobivanje med romskimi skupnostmi in večinskim prebivalstvom,
- poznajo razliko med večkulturnostjo in večetničnostjo,
- poznajo trenutne spremembe, ki se dogajajo v romskih naseljih,
- poznajo romsko tematiko, ki ni zgolj vezana na romska naselja, temveč tudi na bližnjo (okoliške vasi) in širšo okolico (lokalna skupnost oz regija).

2. MODUL: KOMUNIKACIJA KOT TEMELJ VZAJEMNEGA SPOŠTOVANJA IN DELOVANJA

Udeleženci izobraževalnega programa:

- razumejo pomen komunikacije,
- poznajo značilnosti komunikacije in odnosov v romski družini ter med družinami v naseljih,
- razumejo vzroke za konflikte in poznajo načine reševanja le-teh,
- razumejo posebnosti konfliktov pri Romih.

3. MODUL: IZVEDBENO NAČRTOVANJE NA RAVNI SKUPINE IN POSAMEZNIKA

Udeleženci izobraževalnega programa:

- poznajo načela izvedbenega načrtovanja z upoštevanjem sodobnih didaktičnih smernic,
- znajo pripraviti lasten izvedbeni načrt,
- razumejo in uporabljajo didaktično fleksibilnost,
- znajo izdelati učinkovita gradiva za razvijanje miselnih postopkov za krepitev osnovne pismenosti,
- znajo uporabiti značilnosti romskega načina življenja za krepitev miselnih povezav in krepitev znanja.

4. MODUL: IKT KOT DOBRODOŠEL PRIPOMOČEK PRI IZOBRAŽEVANJU NA DALJAVO

Udeleženci izobraževalnega programa:

- poznajo splošno dostopne aplikacije, s katerimi si lahko pomagajo pri delu na daljavo,
- samostojno uporabljajo aplikacije za delo na daljavo,
- poznajo prednosti in slabosti aplikacij, ki jih lahko uporabijo pri svojem delu z romskimi udeleženci,
- presodijo o možnostih dela s ciljno skupino Romov preko omenjenih aplikacij z vidika dostopa do spleta, IKT opremljenosti udeležencev, ..., in izberejo svoji ciljni skupini najprimernejšo.

f.	Trajanje programa izpopolnjevanja
Program izpopolnjevanja bo trajal 30 andragskih ur. Program izpopolnjevanja bomo izvedli bodisi v celoti na daljavo ali na kombiniran naain: vsaj 30% programa bo izvedenega na daljavo, preostali del pa na klasiien naain v uilnici.	
g.	Pogoji za vkljuitev v program izpopolnjevanja
V program se lahko vključi posameznik, ki je zaposlen in je prepoznan kot ustrezen kader za opravljanje izobraevalnega dela v neformalnih izobraevalnih programih za odrasle ter potrebuje izpopolnjevanje znanja zaradi razvojnih potreb delodajalcev, zmanjšanja neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga dela ter razvoja svoje kariere, osebnega razvoja in delovanja v sodobni druibi. Udeleenci so dolini izvajalcu programa predloiti - potrdilo o zaposlitvi (potrdilo ZPIZ ali potrdilo delodajalca) in - potrdilo izvajalca neformalnih izobraevalnih programov, da so v zadnjem letu pred vkljuivitvijo v program izpopolnjevanja izvajali neformalni izobraevalni program ali ga se izvajajo oziroma so potencialni izobraevalci odraslih za izvajanje teh programov v skladu letnim delovnim naartom izvajalca.	
h.	Pogoji za zakljuiek programa izpopolnjevanja
Posameznik uspešno zaključi program, e je prisoten najmanj 80 % trajanja programa izpopolnjevanja in v programu aktivno sodeluje. Udeleženec, ki uspešno zaključi program izpopolnjevanja, prejme potrdilo o opravljenem izpopolnjevanju.	
i.	Organizacija programa izpopolnjevanja (oblike, metode, minimalni obseg individualnega in skupnega dela idr.)
Program traja predvidoma 30 ur in poteka po vnaprej doloienem razporedu, enkrat ali dvakrat tedensko, po največ 8 pedagoških ur, v popoldanskem ali dopoldanskem asu in je zasnovan modularno. Program lahko poteka tudi strnjeno, v več zaporednih dnevih. Program je sestavljen iz več modulov, ki jih za vsako izvedbo kombiniramo za potrebe udeleencev in morebitnega delodajalca, pri tem pa je potrebno v vsako izvedbo programa umestiti vsebine iz vsaj dveh razliinih vsebinskih sklopov programa. Vsebina tematskih sklopov in modulov je okvirno opredeljena, vendar program omogoča tako prilagajanje sklopov v celoti kot tudi vsebine sklopov v obsegu 20 % ur glede na potrebe udeleencev in potrebe izvajalca izobraevanja odraslih. Program se izvaja v tečajni obliki, kombinirani z drugimi oblikami (delavnica, seminar, organizirano samostojno uenje, ...) in sodobnimi metodami (izobraevanje na daljavo, ...). V programu bomo za zagotavljanje aktivnega dela udeleencev uporabljali aktivne oblike in metode dela, kot so npr. razprava, skupinske in individualne naloge, govorni nastopi, ogledi, delo s tekstom oz. pisnim in IKT gradivom, predavanja, delavnice, delo v parih, diskusija, prouevanje primerov, izkustveno uenje, interaktivne vaje, igra vlog, e-izobraevanje, videokonference, itd. V programu bomo vzpodbujali uporabo inovativnih uinih metod, odprtega uinega okolja in aktivno delo udeleencev. Ustvarjale se bodo priložnosti, da posameznik lahko nove vešine in znanje im prej uporabi v praksi. V ta namen se bomo posluževali spodaj navedenih metod: 1. METODA PREDAVANJA Metoda predavanja je monološko, ustno prenašanje znanja. Ena oseba, predavatelj, z živo besedo prenaša znanje na druge tako, da ueno snov pred skupino udeleencev razlaga, pojasnjuje pripoveduje, opisuje in dokazuje. Izvor znanja pri tej metodi je predavatelj; svoje znanje občasno dopolni z nekaterimi	

pomožnimi učnimi sredstvi (film, slika,...). Pri predavanju bo snov primerno časovno razporejena - 45 do 90 minut, nato se bo predavanje zaključilo ali pa se nadaljevalo po odmoru. Udeležence bomo spodbujali, da si sproti, med predavanjem beležijo pomembnejše ugotovitve. Podano snov si lahko beležijo s kratkimi citati, z zapisovanjem bistvenih ugotovitev s pripravljanjem izvečkov predavanja ali s pomočjo grafične skice. Poznamo več vrst predavanj: razlaganje, pripovedovanje, pojasnjevanje, opisovanje, dokazovanje, predavanje spremljano z uporabo učnih sredstev. V raziskavah, ki so proučevale učinkovitost posameznih metod, so ugotovili, da je bilo s pomočjo metode predavanja v enakih časovnih intervalih prenesenega več znanja kot z ostalimi, zlasti še, če imajo andragoški delavci relativno kratek čas, v katerem je sistematično potrebno prenesti določeno količino znanja. Prenašanje znanja postane še pomembnejše, če ni na razpolago ustreznih učbenikov. Tako je v določenih situacijah metoda predavanja nenadomestljiva. (Posebnosti pri delu z odraslimi: OBLIKE IN METODE DELA; V. Bučevac; 2007).

2. METODA RAZGOVORA

Metoda razgovora pomeni neke vrste stopnjevanje v primerjavi z metodo predavanja, ker se pojavi pri njej prva oblika manj zahtevne aktivnosti udeležencev. V tej obliki sodelujejo vsi udeleženci in vodja izobraževalnega programa ali andragoški delavec. To je skupen razgovor, v katerem se z znanjem in prejšnjimi izkušnjami obogatijo vsi udeleženci. Vsak pove tisto, kar ve; tako eden drugega dopolnjujejo, andragog pa razgovor usmerja in vodi k določenemu vzgojnemu smotru. Metoda razgovora je ena izmed oblik, kjer je izvor znanja skupina udeležencev, pa naj gre za medsebojno dopolnjevanje ali za nove zaključke ter spoznanja. Skupina je ves čas v medsebojnem aktivnem ritmu komunikacije. Posebna vrednost te metode pri delu z odraslimi je, da poleg metode diskusije predstavlja eno od naravnih metod, ki se vsakodnevno pojavlja v življenju ljudi, v delovnih odnosih, v prostem času, v različnih drugih oblikah. Za uspešno potekanje razgovora so potrebni pravi pogoji: primerno glasen govor, razpored sodelujočih v prostoru, sedenje v krogu ali podobni obliki, ki omogoča neposredno soočanje, socialna klima in demokratični pristop. (Posebnosti pri delu z odraslimi: OBLIKE IN METODE DELA; V. Bučevac; 2007).

3. METODA DISKUSIJE

Metoda diskusije ni več le podajanje učne snovi (kot pri predavanju) ali medsebojno dopolnjevanje učne snovi (kot pri razgovorni metodi), ampak je usklajevanje medsebojno nasprotujočih si stališč, mnenj, ugotovitev in spoznanj. Poleg tega, da posameznik v učni skupini pove določeno spoznanje ali ugotovitev in zaključek na osnovi svoje delovne oziroma življenjske prakse, se mora soočiti s tem, da podano znanje argumentira, ga pred skupino zagovarja, utemeljuje in spreminja, če ga drugi prepričajo o nasprotnem, kot je trdil on. V drugačen položaj kot pri razgovorni metodi, so postavljeni tudi slušatelji, ker se pri diskusiji od njih zahteva bolj angažirano sodelovanje. Ni dovolj, da se z določenim spoznanjem seznanijo in ga dopolnijo, v mislih in glasno morajo podano spoznanje osebe, ki v diskusiji nastopa, preverjati. Ugotavljajo pot in postopek spoznavanja, preverjajo, če se določeno znanje ujema z ostalimi, že potrjenimi in sprejetimi spoznanji ali pa druge ugotovitve spodbijajo in je zato ponovno potreben razmislek ter dodatni argumenti za in proti. Pri diskusiji se udeleženci ne seznanijo le s končnim spoznanjem, ampak delno tudi s postopkom, z vzorčnimi zvezami in medsebojno povezanostjo raznih pojavov. V diskusiji pridobljeno znanje je trajnejše, bolj emocionalno obarvano in temeljito osvojeno. Poleg znanja se pri tej obliki razvijejo še vrednostni sistem, stališča, mnenja, pogledi, kar posega že na področje vzgoje odraslih. Pomanjkljivost metode diskusije so velike predhodne zahteve, da jo sploh lahko uporabimo. Poleg tega je zanjo potrebno veliko časa. Najuspešneje jo uporabljamo za oblikovanje stališč, mnenj in vrednost, manj pa za prenašanje znanja. (Posebnosti pri delu z odraslimi: OBLIKE IN METODE DELA; V. Bučevac; 2007).

4. METODA IGRANJA VLOG

Celotna izkušnja poteka v več fazah. Najpomembnejša je priprava, v kateri poleg vodje sodelujejo tudi ostali udeleženci. Na igranje vlog se morajo vsebinsko pripraviti. Preberejo predlagane tekste, zberejo potrebne informacije. Priprava se vedno zaključi s skupnim razgovorom ali posvetovanjem posameznega slušatelja z vodjem vzgojnoizobraževalnega programa. Ko organiziramo neposredno igranje vlog, andragog stopi v ozadje, program pa v celoti izvajajo udeleženci sami. Nekaj udeležencev igra vloge neposredno, kot so se nanje pripravili, ostali (dva ali trije) pa igranje kritično spremljajo, zato mora biti že na začetku jasno, kaj želijo s programom doseči, kakšen učinek pričakujejo in kakšen vzgojni cilj naj vodi celotno delo. Vrednost, ki jo ima ta metoda pri vzgoji in izobraževanju odraslih je neprecenljiva, saj nova vsebina in konkretni problemi in njihovo reševanje nastajajo sproti, med igranjem vlog. Metoda igranja vlog je najprimernejša za usposabljanje za medsebojne odnose in življenje v skupini in ima pred ostalimi metodami vzgojnoizobraževalnega dela z odraslimi več prednosti, zlasti pomembna pa je zato ker posameznika socialno razvija. Metoda igranja vlog po svojih kvalitetah uspešno odpravlja razne predsodke in socialne stereotipe, ki so ravno tako emocionalno obarvani in zato težje premagljivi. Nekateri izmed teh socialnih stereotipov zadevajo družbeno in osebno življenje ljudi, posegajo celo v osebnostno

strukturo posameznih kandidatov. (Posebnosti pri delu z odraslimi: OBLIKE IN METODE DELA; V. Bučevac; 2007).

5. METODA PROUČEVANJA PRIMEROV

Splošna osnova te metode so posebej pripravljeni iz življenja iztrgani ali pa namenoma posebej pripravljeni primeri posameznih situacij, za katere pripravljamo kandidate. Zelo pomembno je, kakšno gradivo bomo izbrali in kako ga bomo prikazali. Primere pripravljamo za vzgojne namene tako, da jih v učni situaciji prikazujemo preko filma, videokasete ali drugih posnetkov ali pa z napisano zgodbo, brez uvodnega komentarja. Pustimo, da ga dojamajo vsak po svoje. Zatem nadaljujemo z razgovorom. Iz prakse vemo, da se razgovor pri rabi skrajnih primerov hitro sprevrže v diskusijo, ker so reakcije udeležencev bolj žive, konfrontacija nasprotnih mnenj pa močna. Vodja programa mora skrbeti, da tako razgovor kot tudi diskusija ne zaideta od osnovne problematike in zaželenih vzgojnih ciljev. Metoda proučevanja primerov pospešuje razvoj samokritičnosti, ljudje se prepoznavajo v zgodbah drugih in začno kritično razmišljati tudi o svojih postopkih; metoda poveča razumevanje medsebojnih socialnih odnosov, ter pomaga oblikovati celovitejšo predstavo o funkcijah in dejavnostih, ki jih razvijamo. (Posebnosti pri delu z odraslimi: OBLIKE IN METODE DELA; V. Bučevac; 2007).

6. ORGANIZIRANO SAMOSTOJNO UČENJE

Kot organizirano samostojno učenje razumemo delo udeležencev (branje, pisanje, skupinske razprave, samostojni razmislek, priprava gradiva ipd.), ki je organizirano, spremljano in vodeno s strani predavatelja in je v skladu s postavljenimi učnimi cilji.

Pri izvedbi aktivnosti na daljavo bomo kot komunikacijske kanale uporabljali elektronsko pošto, telefon, videokonference z uporabo različnih aplikacij (Zoom, Skype, MsTeams, ipd.), socialna omrežja (Facebook, Messenger, ipd.), spletno učilnico in ostale sodobne digitalne komunikacijske kanale. Izobraževanje bomo izvajali na daljavo ob predhodno pridobljenem soglasju udeležencev in preverjenimi pogoji za izvedbo izobraževanja na daljavo pri udeležencih.

E-izobraževanje v širšem pomenu je vsako izobraževanje pri katerem se uporablja internet oziroma tehnologija. Tehnologija je le ena od sestavin učnega procesa, ki je namenjena njegovi dopolnitvi, ne posega pa v konceptualne temelje in pedagoško doktrino tradicionalno zasnovanega učnega procesa. E-izobraževanje se kot oblika lahko uporablja v enem delu ali v celotnem izobraževalnem programu z namenom, da se izboljša dostop do izobraževanja, spodbuja napredek ter izboljša kakovost izobraževanja in usposabljanja. Za potrebe tega razpisa zagovarjamo ožjo definicijo e-izobraževanja, pri katerem je tehnologija integrirana v izobraževanje. Takšno pojmovanje e-izobraževanja zagovarja smiselno in ustrezno uporabo tehnologije v izobraževanju, ki mora služiti pedagoškim ciljem in usmeritvam. Ta definicija predpostavlja, da morajo biti cilji uporabe tehnologije jasno opredeljeni že v fazi načrtovanja učnega procesa (Bregar, Radovan, Zgmajster, 2020, str. 10-11).

Kombinirano učenje (v rabi so tudi izrazi hibridno, mešano učenje) je v uporabi vsaj že dvajset let in strokovna javnost ga definira na različne načine. Za potrebe našega razpisa kombinirano učenje razumemo kot mešanico tradicionalnega načina poučevanja na specifični lokaciji in ob določenem času in učenja s pomočjo digitalne tehnologije, ki lahko poteka kjerkoli in kadarkoli. Pri izvajanju programa bomo poskušali kombinirati različne metode izvedb na srečanjih v živo z e-izobraževanjem, s čimer bomo krepili fleksibilnost in digitalne spretnosti udeležencev izobraževanja.

Na daljavo se zato lahko izvedejo vsi moduli programa in vse vsebine. Program se lahko v obliki e-izobraževanja izvede delno ali v celoti. Pri tem izvajalec programa za vsak modul posebej pripravi gradivo, primerno za organizirano samostojno učenje udeležencev programa in naloge za organizirano samostojno učenje udeležencev ter določi rok za oddajo rešenih nalog. Izvajalec po pregledu samostojno rešenih nalog udeležencem posreduje povratno informacijo o samostojnem delu. Predavanja in interaktivna komunikacija med udeleženci in z izvajalcem se lahko izvede preko različnih spletnih orodij, ki to omogočajo. Prisotnost udeležencev na srečanju preko videokonference je časovno ovrednotena kot srečanje v živo.

Za vsako posamezno izvedbo izobraževanja na daljavo izvajalec priloži dokazila, ki dokazujejo organizirano samostojno učenje udeležencev ali udeležbo na videokonferenci in časovno opredeli posamezno aktivnost.

Moduli se skozi program nadgrajujejo ter utrjujejo že dosežene kompetence in jih povezujejo v močnejše okvire.

Predavatelj ima poleg vloge prenašalca vsebine tudi vlogo usmerjevalca, moderatorja, igralca in svetovalca. Pouk ni samo interakcija med predavateljem in udeleženci, temveč tudi med samimi udeleženci. Usmerjen je k udeležencu in udeleženci izobraževanja so sooblikovalci učnega procesa.

Izbira metod in oblik temelji na poprejšnjem znanju, potrebah in interesih skupine. Predavatelj predlaga in v dogovoru z vodjo izobraževanja in aktivom predavateljev izbere najprimernejše učno in drugo didaktično gradivo, ki naj bo zvrstno čim bolj raznoliko in tematsko blizu skupini, ki ji je namenjeno.

Pomembno vlogo ima tudi motivacija za učenje in učna klima, pri kateri je potrebno upoštevati tako fizično okolje kot socialno okolje. Predavatelj jih z ustrežno izbiro metod in oblik poučevanja spodbuja k doseganju ciljev. Izbira metod in oblik temelji na poprejšnjem znanju, potrebah in interesih skupine. Predavatelj predlaga in v dogovoru z vodjo izobraževanja in aktivom predavateljev izbere najprimernejše učno in drugo didaktično gradivo, ki naj bo zvrstno čim bolj raznoliko in tematsko blizu skupini, ki ji je namenjeno.

Pred vsako izvedbo programa bodo opravljene naslednje aktivnosti:

1. Promocija izobraževalnega programa (npr. v zainteresiranih zavodih, na spletnih straneh, družbenih omrežjih, ipd.).
2. Motivacija in animacija kandidatov za udeležbo v programu in nabor udeležencev.
3. Svetovanje kandidatom pred vključitvijo, predstavitev prednosti, ki jih prinaša vključitev v program.
4. Ugotavljanje in vrednotenje predznanja udeležencev in postavljanje osebnih ciljev, po potrebi priprava osebnega izobraževalnega načrta.
5. Svetovanje med izobraževanjem v primeru težav pri sprejemanju vsebin modulov ali če udeleženec izrazi željo po bolj poglobljenem znanju, kot ga ponuja program.
6. Prilagoditev vsebine programa glede na potrebe in že pridobljeno znanje udeležencev oz. skupine.

Ob koncu izvedbe posameznega programa bomo izvedli končno evalvacijo programa.

j.	Znanje izobraževalcev programa izpopolnjevanja in/ali opis delovnih izkušenj pri izvajanju tovrstnih programov izpopolnjevanja
-----------	---

Darja Brezovar, trenutno ravnateljica na OŠ Bršljin, je diplomirana profesorica matematike in fizike. Že vrsto let dela z romskimi udeleženci v različnih vlogah - kot izobraževalka odraslih za delo z Romi, kot učiteljica, kot sodelavka in kot delodajalka. V tem času si je nabrala ogromno izkušenj na področju komunikacije z njimi in reševanja različnih konfliktov, spornih situacij in trenutnih okoliščin v povezavi s pedagoškim delom. Od leta 2006 se je na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo usposabljala za multiplikatorja in izvedla več seminarjev o uvajanju kurikulumov v vrtce in šole. Tovrstno delo je krepilo njene kompetence na področju izvedbenega načrtovanja.

Kot zaposlena in kasneje kot zunanja izvajalka RIC-a v neformalnih izobraževalnih programih in v Osnovni šoli za odrasle, je bila pri udeležencih vedno dobro sprejeta, saj se jim je znala približati na način, da so predavano snov razumeli in jo lahko tudi uporabili v praksi. Ravno to pa je tudi kompetenca, ki jo v danem programu potrebujemo in želimo.

Marija Goršič Šekoranja, po izobrazbi vzgojiteljica predšolskih otrok, z opravljenim programom iz specialne pedagogike za delo z otroci z motnjami v duševnem razvoju, je od začetka službene poti aktivna tako na teoretičnem področju pri oblikovanju kurikula za vrtce, kot na praktičnem področju, ko se je kurikulum uveljavljal v vrtcih. Veliko svojega prostega časa pa posveča poučevanju romskih udeležencev - nudi jim učno pomoč in pomoč pri razumevanju različnih neformalnih vsebin. Skozi leta je na tem področju pridobila ogromno izkušenj in oblikovala veliko didaktičnih pripomočkov, ki ji pri razlagi vsebin služijo kot opora pri razvijanju miselnih procesov udeležencev predvsem pri povezovanju novega znanja z že znanim. To so dragocene spretnosti, za katere želimo, da jih pridobijo tudi udeleženci programa Usposobljen za delo z Romi v izobraževanju.

Jože Zidar, učitelj matematike in računalništva ter organizator informacijske dejavnosti je vrsto let delal kot učitelj na OŠ dr. Ivan Prijatelj Sodražica in OŠ dr. Antona Debeljaka Loški Potok. Leta 2018 pa se je odločil za samostojno podjetniško pot. Za zaposlene na šolah in v drugih podjetjih izvaja skupinska in individualna izobraževanja s področja računalništva: različne računalniške tečaje in izobraževanja za

odrasle (RPO, RDO, osnovne in nadaljevanje tečaje programov Ms Office - Word, Excel, PowerPoint, Outlook, OneNote, Publisher, OneDrive, Office 365...).

Poleg navedenih izvajalcev lahko program izvajajo tudi drugi predavatelji, ki bodo izpolnjevali najmanj naslednje pogoje:

- najmanj eno leto izkušenj pri delu z Romi na področju vzgoje in izobraževanja ali
- najmanj eno leto izkušenj pri izvajanju programov neformalnega izobraževanja.

k. Spremljanje in evalvacija

V programu bomo spremljali število vključenih udeležencev – kazalnik učinka. Ob vpisu v program bodo udeleženci izpolnili vprašalnik - priloga 7 navodil MIZŠ.

Z listami prisotnosti bomo spremljali prisotnost udeležencev na vsakem srečanju in izvajali spremljanje napredovanja udeležencev v programu. Spremljali bomo delež udeležencev, ki so uspešno zaključili program izpopolnjevanja (kazalnik rezultata) in število izdanih potrdil o opravljenem programu izpopolnjevanja.

Na začetku programa bomo udeležencem natančno predstavili cilje in potek programa in zbrali podatke o njihovih ciljih in pričakovanjih.

Ves čas izvajanja programa bomo z neformalno evalvacijo na srečanjih spremljali in vrednotili uresničevanje ciljev, uspešnost ter ustreznost programa in zadovoljstvo udeležencev s samim programom. Na koncu dnevnega srečanja bomo z metodo skupinskega pogovora ugotavljali zadovoljstvo udeležencev s potekom in dosežki dnevnih aktivnosti. Na podlagi teh ugotovitev bodo organizator in izvajalci programa po potrebi ustrezno prilagajali način izvedbe in morebitne dodatne aktivnosti v programu. S tem bomo zagotovili tudi vpliv udeležencev na izbiro metod dela in poteka programa.

Izvajali bomo končno evalvacijo programa:

- a) predmet evalvacije: ocena organizacije programa, ocena vsebine programa (s poudarkom na ustreznosti prilagoditve za skupino oz. podjetje), ocena izvajalca programa, splošna ocena programa
 - b) subjekti evalvacije: udeleženci programa, izvajalci, po potrebi tudi delodajalci
 - c) načrt izvajanja evalvacije: začetno ugotavljanje potreb in pričakovanja, končna evalvacija ob zaključku izvedbe programa
 - d) metode evalvacije in inštrumentariji: evalvacijo zadovoljstva uporabnikov bomo izvajali osebno ali z anketnimi vprašalniki; zbirno poročilo bo sestavni del vsebinske dokumentacije projekta.
- Zbrane povratne informacije in predlogi udeležencev nam bodo vodilo pri izboljševanju programa.

Z vprašalnikom na koncu programa bomo ugotavljali zadovoljstvo udeležencev z organizacijo, vsebino, učnim gradivom, znanjem, predavateljem in s prostori oziroma z izvedbo izobraževanja na daljavo.

Udeležence in morebitno spremembo njihovega statusa bomo spremljali do 4 tedne po zaključenem programu in še 6 mesecev po zaključenem programu izpopolnjevanja s pomočjo vprašalnikov MIZŠ.

Pri evalvaciji posameznega izobraževalnega programa se bomo osredotočili na ugotavljanje:

- doseganja zastavljenih kazalnikov;
- kakovosti izobraževalnega programa in
- zadovoljstvo udeležencev programa.

Strokovni aktiv ali drug pristojni organ pri prijavitelju je program izpopolnjevanja obravnaval in potrdil na seji dne:

19. 10. 2020



Kraj in datum:
Žalec, 19. 10. 2020

Ime in priimek odgovorne osebe:
Franja Centrih, prof.

Podpis odgovorne osebe: